

20/10

20/10

Diktator kommer tillbaka

Rösträkningen i Brasilien går ytterligt långsamt och lär inte vara avslutad förrän nära en månad efter valet i början av oktober, men det anses nu vara klart att förre diktatorn Getulio Vargas får presidentposten. Vargas blev för första gången president för precis tjugو år sedan, den gången inte genom val, utan genom en militärkupp, som motiverades med att Vargas genom valfusk hindrats att på legal väg komma till makten. Steg för steg gjorde han sig till diktator, främst med stöd av armén; från 1937 regerade han utan representation. Vargas styrelse var av ungefär samma typ som Peróns nuvarande regim i Argentina; de medborgerliga friheterna undertrycktes — om också under relativt smidiga former —, en del sociala reformer genomfördes samtidigt som fackföreningar och andra organisationer inlemmades i staten, industrialiseringen gynnades, det utländska (närmast det amerikanska) inflytandet beskares, kyrkan och militären blev väl behandlade. De var, om man så vill, en form av nationell socialism eller radikalism, med ganska markerade sympatier för den fascism och nationalsocialism i Europa som vid den tiden syntes på väg mot segern.

I början av år 1945 började Vargas — under tryck av inre missnöje och influenser från USA — uppmjuka sin diktatur. Det allmänna intrycket var då

att han förlorat i popularitet; pressens och partiernas nyvunna frihet begagnades till hetsig agitation mot statschefen. Då Vargas likväl sökte bygga upp ett statsparti till de utlysta valen — vilket han förut i motsats till Perón inte gjort — ingrep militären med USA:s goda minne, och Vargas tvangs att ge sig av, varefter nyval ägde rum i demokratiska former. Under den nya regimen, företrädd av president Dutra, har utan tvivel ett betydande mått av politisk frihet funnits, men ekonomiskt och socialt har politiken snarast varit mera konservativ än tidigare. Kort tid efter sin avsättning började Vargas bedriva en häftig opposition mot regeringen, närmast riktad till de missnöjda arbetarna.

Partierna i Brasilien är uppbyggda kring personer och delstatliga organisationer, och själva namnen visar det förvirrade i läget. Regeringspartiet kallas socialdemokratiskt, ehuru det inte har med socialism att skaffa; då Dutra enligt författningen ej kan omväljas, uppsattes som kandidat en föga känd deputerad, Christiano Machado, vars förnämsta kvalifikation var popularitet i den stora och omstridda staten Minas Geraes. Det största oppositionspartiet i parlamentet, nationaldemokraterna (något till vänster om regeringspartiet), framförde liksom 1945 flyggeneralen Eduardo Gomes. Vargas nya parti, arbetarpartiet, vann i hög grad i slagkraft genom en allians med det sociala framstegspartiet; detta partis ledare, Ademar Barros, Brasiliens mest kände demagog och under flera år allsmäktig guvernör i den stora industristaten São Paulo, blev kandidat till vicepresidentposten. Det ur idésynpunkt klaraste partiet, socialisterna, är utan betydelse; kommunistpartiet upplöstes 1948, och dess medlemmar antas till större delen ha gått till Vargas och Barros.

Hittills kända röstsiffror ty-

der på att Vargas — med 3,2 miljoner röster av 6,5 miljoner räknade — främst vunnit stöd bland arbetarna i de större städerna (São Paulo, Rio de Janeiro osv.), men även fått massor av röster på landsbygden. I ett programmatiskt tal efter valet har också Vargas starkt betonat sina socialt radikala planer. Han har tillika givit lugnande försäkringar av i Sydamerika vanlig typ: om trohet mot författningen, framsteg genom "evolution och inte revolution", vänskap med USA. Men onekligen är det oroande att en man som för fem år sedan tvangs att lämna en långvarig diktatur och sedan dess gång efter annan visat sina sympatier för Perón blivit statschef i Sydamerikas största land.

Svenska Dagbladet

söker försvara sina förvirrade uttalanden i rättstvisten kring docent Lindbergs bok med ett argument och en insinuation. Argumentet går ut på att tidningen inte riktat någon anklagelse mot hr Lindberg, utan blott refererat Kommittén för Sveriges utrikespolitiska historia. Samtidigt påstås — det är insinuationen — att då Dagens Nyheter inte tar ställning till rättstvisten, dvs. följer den linje som Svenska Dagbladet nu förklarar vara sin egen, detta skulle bero på inflytande från Bonniers förlag. Dagens Nyheter är van vid att dess motståndare då alla andra argument tryter faller tillbaka på denna tarvlighet för att maskera reträtten. Men att samtidigt anklaga oss för att inte vilja bedöma en invecklad rättstvist under utredning och att berömma sig av att själv inte ta ställning till den — det är en subtilitet i simpelheten som har sin originalitet.